

**Yötyön teettäminen. Lihanjalostamo.
Dnro 10/2018, annettu 13.6.2018**

Oikaisuvaatimus kumottiin työtuomioistuimen päätöksellä ja palautettiin aluehallintovirastoon

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X Oy

Vireille: 17.5.2018

Oikaisuvaatimuksen kohde:

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös dnro LSAVI/1755/04.07.00/2018, joka on annettu 12.4.2018.

X Oy on hakenut työaikalain (605/1996) 26 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella Lounais-Suomen aluehallintovirastolta lupaa teettää lihanjalostuksen lähettämön henkilökunnalla yötyötä. Lupaa on haettu 39:lle kaksivuorotyötä tekeväälle henkilölle. Teetettävä yötyö sijoittuu klo 22.00-06.00 välille.

Hakemuksen mukaan kauppojen tilaus- ja toimitusrytmi edellyttää, että tuotteet valmistetaan päivä- ja iltavuorossa sekä kerätään yö- ja päivävuorossa.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto on hylännyt hakemuksen. Perusteluissa tuodaan esille, että yötyöluvan myöntäminen on työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella mahdollista, jos työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt vaativat työn tekemistä yötyönä. Lupaa on haettu päivä- ja yövuoroissa tehtävään tuotteiden keräämiseen. Kaksivuorotyössä työtä saadaan tehdä työaikalain 26 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella klo 01.00 saakka. Tekninen laatu ja erityinen syy on tarkoitettu työaikalain 26 §:n 1 momentin 1-13 kohdista erilliseksi yötyön teettämisperusteeksi. Aluehallintoviraston mukaan yötyön teettäminen kaksivuorotyössä klo 01.00-06.00 välillä poikkeusluvan perusteella ei ole mahdollista. Perusteluissa on vedottu työneuvoston antamaan päätökseen dnro 23/2016, jossa todetaan, että työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella ei voida myöntää lupaa yövuorotyöhön kaksivuorotyössä.

Oikaisuvaatimus ja sen perusteet:

X Oy on pyytänyt työneuvostoa oikaisemaan aluehallintoviraston tekemää päätöstä ja myöntämään poikkeusluvan alkuperäisen hakemuksen mukaan.

Yhtiö valmistaa liha- ja leikkeletuotteita ja sen toiminta sisältää: eläinten jalostusta ja hankintaa, teurastusta, lihanleikkuuta, tuorelihatuotteiden ja lihajalosteiden valmistusta, pakkausta, lähetystä ja myyntiä. Lihanjalostuksen P:n tehtaan pääsääntöinen tuotantotyö ja tuotteiden valmistus on järjestetty aamu- ja iltavuoroon ja tuotteiden toimitus asiakkaille tapahtuu tehtaan omassa lähettämössä aamu- ja yövuorossa.

Yhtiö on hakenut aluehallintovirastolta yötyölupaa aikaisemmin useiden vuosien ajan lähettämön henkilöstölle ja aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue on aina myöntänyt luvan yötyön teettämiseen. Kielteisen päätöksen taustalla on edellisen luvan käsittelyn jälkeen tehty työneuvoston päätös (dnro 23/2016), ei hakemuksessa ollut puute.

Yhtiön lähettämö tekee työtä kahdessa vuorossa yö- ja aamuvuorona (klo 22-06 ja klo 07-15.30). Kauppojen tilaus- toimitusrytmi on lyhyt ja se edellyttää työskentelyä lähettämössä kyseisellä tavalla, sillä tuotteet valmistetaan aamu- ja iltavuorossa, jonka jälkeen ne kerätään lähettämössä yö- ja aamuvuorossa. Yhtiön näkemyksen mukaan sen toiminnassa täyttyy työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan muut erityiset syyt, sillä yötyön kieltäminen kaksivuorotyössä aiheuttaa kohtuutonta haittaa yhtiön toiminnalle.

Tilanne eroaa työneuvoston päätöksestä sen osalta, että työtä ei ole mahdollista järjestää kolmivuorotyöksi, jolloin yötyötä saataisiin teettää ilman poikkeuslupaa. Työtä ei myöskään ole mahdollista järjestää kaksivuorotyöksi muihin kellonaikoihin työnantajan päätösvallan ulkopuolella olevista syistä. Yhtiö katsoo näin ollen tilanteen eroavan olennaisesti työneuvoston päätöksessä kuvatun yhtiön tuotannollisesta toiminnasta.

Pääluottamusmiehen lausuma:

Yhtiön pääluottamusmies A on puoltanut työnantajan poikkeuslupahakemusta. Pääluottamusmiehen lausuma on toimitettu oikaisuvaatimuksen liitteenä. A on puoltanut oikaisuvaatimusta todeten, että työ on tapahtunut jo aiemminkin kahdessa vuorossa, myönnetyn luvan mukaisesti erityisten syiden vuoksi. Yhtiön asiakkaiden tilaus- ja toimitusrytmi ei ole muuttunut, mistä syystä yötyötä joudutaan tekemään. Työvuorojako on toiminut hyvin ja perusteet työvuoroille tulevat yrityksen asiakkaan tilaus- ja toimitusrytmistä.

Työneuvoston päätös:

Oikaisuvaatimus hylättiin.

Päätöksen perustelut:

Työaikalain (605/1996) 26 §:n 1 momentin 14 kohdan (1003/2014) mukaan yötyötä saadaan teettää aluehallintoviraston luvalla ja sen määräämillä ehdoilla työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat. Lainkohdan perustelut ovat niukat. Niissä todetaan kuitenkin, että säännöksellä pyritään estämään yötyökiellosta aiheutuvat kohtuuttomat vaikeudet yllättävissä tilanteissa (HE 34/1996, s. 59). Vastaavansisältöinen säännös oli jo vuoden 1946 työaikalain 13 §:n 1 momentin 7 kohdassa (1351/88). Sen perusteluissa on todettu edellä kuvattua vastaavasti, että

lupamenettelyn avulla työelämän toisinaan yllättävät tilanteet voidaan tarkoituksenmukaisesti selvittää ilman, että yötyön rajoituksista aiheutuu kohtuuttomia vaikeuksia (HE 193/88, s. 25).

Kaksivuorotyössä yötyötä on mahdollista teettää työaikalain 26 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella kello 1:een saakka. Työneuvosto on aiemmassa käytännössään (dnro 23/2016) katsonut, että yötyön teettämisen mahdollisuuksia ei voida laajentaa kaksivuorotyössä työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella. Mainitussa lainkohdassa tarkoitettut edellytykset on tarkoitettu ylimääräisiksi ja työaikalain 26 §:n 1 momentin 1 - 13 kohdista erillisiksi yötyön teettämisperusteiksi. Työneuvoston näkemys vastaa myös mainitusta lainkohdasta oikeuskirjallisuudessa esitettyjä näkemyksiä, joihin on viitattu oikaisuvaatimus päätöksessä dnro 23/2016.

Työnantaja on oikaisuvaatimuksessaan vedonnut siihen, että yötyön kieltäminen kaksivuorotyössä aiheuttaisi kohtuutonta haittaa yhtiön toiminnalle. Lisäksi lihanjalostamon työ eroaa työneuvoston päätöksessä dnro 23/2016 esillä olleesta työstä siten, että työtä ei ole mahdollista järjestää kolmivuorotyöksi eikä sitä voida järjestää kaksivuorotyöksi muihin kellonaikoihin työnantajan päätösvallan ulkopuolella olevista syistä. Tilanne eroaa näin ollen olennaisesti työneuvoston päätöksessä kuvatun yhtiön tuotannollisesta toiminnasta.

Yötyön teettäminen kaksivuorotyössä kello 1:n jälkeen ei siis ole työneuvoston käsityksen mukaan mahdollista edes poikkeusluvalla. Aluehallintovirasto on perustanut hylkäävän päätöksensä yllä mainittuun työneuvoston päätökseen, eikä työneuvostolla ole tässä yhteydessä aihetta muuttaa näkemystään työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan tulkinnasta. Kun yötyö ei työneuvoston näkemyksen mukaan ole lainkaan mahdollista poikkeusluvalla kaksivuorotyössä kello 1:n jälkeen, ei ratkaisuun vaikuta teetetävän työn sisältö tai käytettävissä olevat työaikajärjestelyt. Oikaisuvaatimus on siis hylättävä.

Sovelletut lainkohdat:

Työaikalain (605/1996) 26 §:n 1 momentin 14 kohta (1003/2014).

Äänestys:

Päätös (4-1) perustuu puheenjohtaja Ahtelan sekä jäsenten Douglas, Hjelt ja Raution mielipiteeseen. Jäsen Leppänen esitti eriävän mielipiteen.

Eriävä mielipide:

Työaikalain (605/1996) 26 §:n 1 momentin 14 kohdan (1003/2014) mukaan yötyötä saadaan teettää aluehallintoviraston poikkeusluvalla ja sen määräämillä ehdoilla työssä, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt sitä vaativat.

Kaksivuorotyössä yötyötä on mahdollista teettää työaikalain 26 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella kello 01:een saakka. Työneuvosto on aiemmassa päätöksessään dnro 23/2016 katsonut, että yötyön teettämisen mahdollisuuksia ei voida laajentaa kaksivuorotyössä työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella.

Olen eri mieltä työneuvoston päätöksessään dnro 23/2016 tekemästä tulkinnasta 26 §:n 1 momentin 14 kohdasta.

Oikeuskirjallisuudessa *Äimälä* on katsonut, että poikkeuslupa voidaan myöntää työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan perusteella silloin, kun yötyön teettäminen ei ole mahdollista säännöksen 1 – 13 mainituissa tapauksissa. Äimälän mukaan ajan mittaan voi ilmetä työtehtäviä, joissa yötyön teettäminen on perusteltua, mutta joita ei ole otettu huomioon työaikalain 26 §:n 1 momentin luettelossa. Näin ollen työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta toimii eräänlaisena varaventiilinä (*Äimälä*, Markus: Työaikalaki 2012, s. 167). *Hietala* ja *Kaivanto* korostavat, että työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta on tarpeen, jotta työaikalain yötyökäytäntö voi pysyä työn kehittymisen mukana (*Hietala*, Harri – *Kaivanto*, Keijo: Työaikalaki käytännössä 2014, s. 164).

Katson, että työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta ei sanamuotonsa eikä tarkoituksensa vuoksi sulje pois mahdollisuutta myöntää poikkeuslupa yötyöhön myös kaksivuorotyössä. Edellä mainitussa oikeuskirjallisuudessaakin on katsottu, että työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohta toimii eräänlaisena varaventiilinä, jotta työaikalain yötyökäytäntö voi pysyä työn kehittymisen mukana.

Näin ollen seuraavaksi on tarkasteltava, onko oikaisuvaatimuksessa tarkoitettu työ työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaisesti sellaista, jossa työn tekninen laatu tai muut erityiset syyt vaativat yötyön teettämistä.

Työnantaja on oikaisuvaatimuksessaan vedonnut siihen, että yötyön kieltäminen kaksivuorotyössä aiheuttaisi kohtuutonta haittaa yhtiön toiminnalle. Yhtiössä teetetty työ eroaa työneuvoston päätöksessä dnro 23/2016 esillä olleesta työstä siten, että työtä ei ole mahdollista järjestää kolmivuorotyöksi eikä sitä voida järjestää kaksivuorotyöksi muihin kellonaikoihin työnantajan päätösvallan ulkopuolella olevista syistä. Tilanne eroaa olennaisesti työneuvoston päätöksessä kuvatun yhtiön tuotannollisesta toiminnasta.

Katson, ottaen huomioon asiassa esitetty selvitys kokonaisuudessaan, että työaikalain 26 §:n 1 momentin 14 kohdan soveltamisedellytykset täyttyvät. Oikaisuvaatimus on näin ollen hyväksyttävä.